

כיתה
ה'

פותרים שנה ויוצרים את "חבילת התקשורת שלנו"

הקדמה

מאמר חכמינו זכרונם לברכה "טובים השנים מן האחד" (קהלת, ד' ט'), מבטא בדיוק ובתמציתיות את ההכרה בכך שהאדם נברא לא רק כדי להשלים את עצמו אלא גם כדי להשפיע על זולתו, לשאת בעול עם חברו ולהשתדל לעזור לו. הקטנים מתחנכים כבר מילדותם לשאת בעול הצרכים של הפרט האחר ושל הכלל. השתתפות זו מתבטאת בשיתוף - הכרת האחר על כל סגולותיו, מעלותיו וכישוריו, וכן במילוי תפקידים שונים לצורך הכלל.

רציונל

האינטראקציות המתקיימות במערכות היחסים בחברת התלמידות מאופיינות, בין היתר, בהעברת מסרים מילוליים שונים בין השותפות: בקשה, הצעה, שאלה, מחשבה, רעיון, דעה ועוד. מסרים אלה עשויים לנבוע מציפיות, מעמדות, מאמונות ומצרכים שונים והם מועברים באמצעים מגוונים באופן ישיר או עקיף. תחילתה של שנת לימודים חדשה מעוררת בקרב התלמידות ציפיות ומשאלות לב ביחס לתהליך הלמידה ולמערכות היחסים בקבוצה ובכיתה, וחשוב לעודד את התלמידות לשתף ברגשותיהן וברצונותיהן את חברותיהן במסגרת שיח יזום ומובנה. הפעילות שלפניכם מאפשרת לתלמידות לשתף זו את זו במסרים חברתיים המבטאים צרכים, בקשות וציפיות ביחס למערכות היחסים ביניהם. שיתוף זה עשוי לסייע בהעמקת ההיכרות ובטיפול תחושת השייכות, והוא מהווה שלב בבניית תכנית חברתית המתבססת על הצרכים שביטאו התלמידות בהצעותיהן ובבקשותיהן. הכלי "שולחים מסרים" המוצע בפעילות מאפשר לתלמידות לעצור ולבחון מצבים המתרחשים בשיעור, בהפסקה ובפעילות חברתית, בשעות הלימודים ולאחריהן, ולבטא את רחשי לבן ובקשותיהן בלי להזדהות.

מטרות

- שיתוף בהצעות, בבקשות, בצרכים ובציפיות ביחס למערכות היחסים בכיתה.
- העלאת המודעות לתרומתו של השיתוף (בהצעה, בבקשה, בצורך ובציפייה) לתחושות התלמידות ולמערכות היחסים בכיתה.
- בחינת תמונת המצב הכיתתית ביחס למשאלות התלמידות ולציפיותיהן ובניית תכנית למימושן.

מודל ההפעלה

מהלך ליצירת "חבילת התקשורת שלנו" בעקבות שיתוף במסרים חברתיים אישיים.

"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הל"ב
החינוך לחיים בחברה

תיבת המשאלות

ביום הראשון של שנת הלימודים החדשה הכינה המורה של כיתה ה' בבית-ספר "הלב" תיבה והזמינה את כל בנות הכיתה להכניס לתוכה פתקים עליהם תכתובנה את ציפיותיהן ובקשותיהן לשנה החדשה.

הבנות התקבצו בסקרנות סביב התיבה וקראו את הפתקים שנשלחו על ידי בנות הכיתה:

חשוב לי שהשנה נתאחד עם חילוקי דעות
בצורה מכבדת ונעימה.

אורלי

אני מציאה שהשנה נקפיד לארגן מפגשים חברתיים
באמצע השבוע.

רונית

אני מבקשת שהשנה לא תנסה לכנע אותי לעשות
משהו בניגוד לרצוני או לאופיי.

צירי

חשוב לי שהשנה כנעיר זו לזו נעשה זאת באופן
מכבד.

קינה

אני מבקשת שהשנה לא תהיינה הצקות לבנות
בכיתה.

מ'רה

דונו:

- באילו נושאים/מצבים מחיי הכיתה עוסקים הפתקים שנשלחו? (התייחסו ל: פעילות משותפת לאחר יום הלימודים, ניהול שיח, ניהול קונפליקטים, לחץ חברתי, יחסים בין-אישיים ועוד).
- מדוע לדעתכן בחרו בנות הכיתה לשתף את חברותיהן במסרים אישיים אלה דווקא בתחילת שנת הלימודים?
- מה לדעתכן עשוי להתרחש בכיתה בעקבות השיתוף במסרים האישיים? (תחושות הביטחון והשייכות של בנות הכיתה, הקשרים בין הפרט לקבוצה, האווירה בכיתה ועוד).

מסרים ממני אליכן

בפתחה של שנת לימודים חדשה גם אתן יכולות לשתף במסר אישי ולהשפיע על הקשרים ביניכן. התבוננו ברשימת הפתקים שלפניכן ובחרו במסר שברצונכן לשלוח לחברותיכן (תוכלו לנסח פתק משלכן המביע הצעה, בקשה, ציפייה, צורך ועוד). כתבו את המסר על גבי פתקית ו"שלחו אותו" ל"תיבת המשאלות" הכיתתית. אין חובה לציין את שמכם - הפתק יישלח באופן אנונימי.

אני מצפה שתסמכו עליי כשאני לוקחת
על עצמי אחריות לבעי משימה.

אני מציעה שלא נבלבל בהישגי החברה
ולא נלעג לה כשהיא אינה מצליחה.

חשוב לי שתתעניינו בשלומי כשאני
נעדרת.

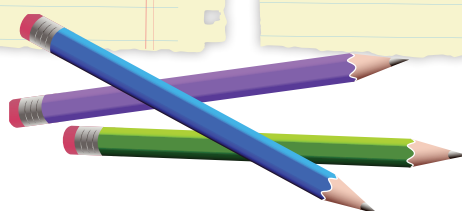
חשוב לי שלא יפגשו במספחתי באלפן
מילולי או אחר.

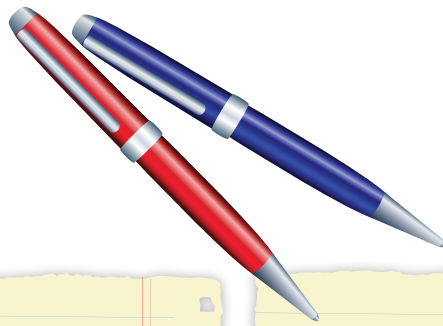
אני מעוניינת להיפגש עם חברות גם
לאחר שעות הלימודים.

חשוב לי שתקבלו אותי כמו שאני ולא
תצפו שאנה את דעותיי.

אני מצפה שיבחינו אותי למפלגים
חברתיים.

אני מציעה שניאנע מאיומים על חברות
כך שכולנו נרגיש בטוחות.

חשוב לי שציר זול לבוא באופן מובנה
ובונה.

חשוב לי שישנו אל"י השמי הפרטי או השם
החיה המוסכס על"י.

אני מוסיף/ת לזכות ממי אולי לבקש
עזרה כשיש לי קלי.

חשוב לי שישמחו אותי לפעילות אחר
הצורה"ס.

אני מצפה שתבחינו בכך שצוב לי.

אני מצפה שתתחשבו בדעתי ושא
תבטאו אותה מ"י.

חשוב לי שתקבלו אותי כמו שאני
ולתכבדו את המראה/האדם שלי.

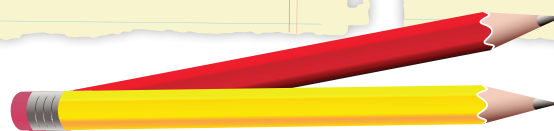
כשאני מצטרפת לפעילות אני מבקשת
שתתן לי תחילה שאני רצויה.

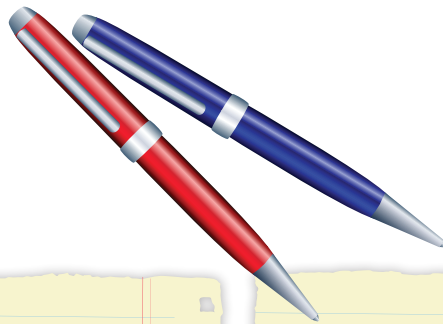
לפעמים אני מעדיפה לא לקחת חלק
בפעילות. אני מבקשת שתכבדו זאת.

חשוב לי שתביאו אותי יותר ושתדעו מה
אני חושבת, רוצה, מרגישה.

אני מבקשת שתכבדו את רצוני גם
כשהוא שונה מרצון הכלל.

כשמישהי רוצה להעיר לי, אני מבקשת
שתעשה זאת ביחידות.

אני מבקשת שתתפללו אותי בהחלטות
שאתן מקבלות.

אני מבקשת שנקשיב זו לזו בצורה
מכבדת.

כשאני מודה שטעיתי ומתחרטת על כך
אני מבקשת שתסלחו לי.

אני מבקשת שלא תשכנעו אותי לעשות
משהו בניגוד לרצוני.

אני מבקשת שלא יציקו לי או לאחרות
בכיתה.

אני מציעה שנקשר לכל אחת ולהביע את
דעותיה/רצונה בכל נושא.

אני מבקשת שנקשר על רכוש הפרטי
של כל אחת ולא נקע בו אלא רשות.

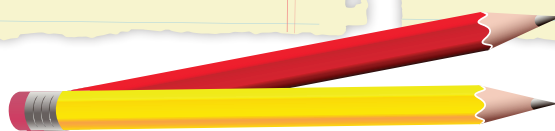
אני מבקשת שתציעו לי עצרה כשאני
במצוקה.

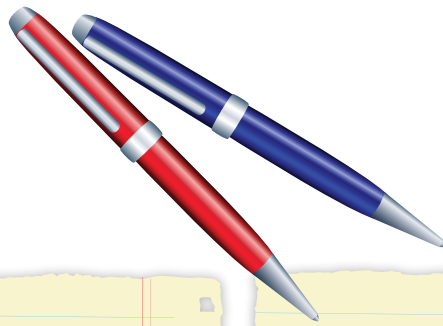
כדאי שננסה לשבח זו את זו ולומר
מילה טובה.

אני מציעה שלא נדבר על חברות שלא
בנוכחותן.

אני מבקשת שנתחבב ביחד בזמן
ההפסקה.

אני מבקשת שלא ידברו עליי שלא
בנוכחותי.

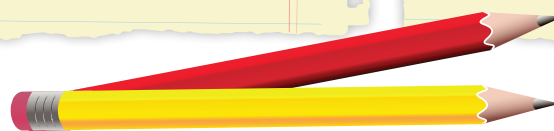

אני מבקשת שנשמור על שפה נקייה גם
כשאנן כועסות.

כשאנן שכחת ציוד לימודי או אחר,
אנחנו אס תשאילו לי ברצון.

אני מציעה שנקבע זמן בו נלמד על
רגשות/הצ'יות/מחשבות.

א. הודעות חדשות ב"תיבת המשאלות"

הקראת כל אחד מהפתקים ש"נשלחו לתיבת המשאלות" וסימון V במקום המתאים בטבלה (בהתאם לסוגייה שאליה מתייחס המסר):

מספר הפתקים שהתייחסו לסוגייה	הסוגייה	מספר הפתקים שהתייחסו לסוגייה	הסוגייה
	עזרה ותמיכה		שיח (הקשבה, חופש הבעת הדעה, משוב מקדם ועוד)
	לחץ קבוצתי		ניהול קונפליקטים
	כבוד ל...		העמקת ההיכרות
	הזכות ל...		קבלת השונות במראה, בכישורים, בדעות ועוד
	אחר		אחר

ב. תמונת המצב הכיתתית

- תארו את תמונת המצב הכיתתית כפי שהיא משתקפת בטבלה (התייחסו לסוגיות אליהן התייחסו מספר רב/מועט של תלמידות).
- בחנו מה תוכלו ללמוד מתמונת המצב הכיתתית על הצרכים, המשאלות והציפיות של התלמידות ממערכות היחסים בכיתה לקראת שנת הלימודים החדשה.

ג. צעדים בבניית תכנית חברתית - יוצרים את "חבילת התקשורת שלנו"

- בחנו כיצד תוכלנה להיעזר בתמונת המצב הכיתתית ובדברים עליהם שוחחן כדי ליצור "חבילת תקשורת" שתיתן מענה לצרכים הייחודיים של הפרט והקבוצה בכיתתכן:
- בחרו בסוגיות שחזרו מספר פעמים רב/מועט והגדירו את היעד החברתי הנגזר מהן.
 - החליטו באלו פעולות תנקטו על מנת לממש את היעד ובררו לאלו משאבים תזדקקו כדי לממש את היעד.
 - זהו את השותפים למהלך ותכננו את לוח הזמנים לפעולות השונות.
 - הגדירו מה יהווה עבורכן הצלחה בהשגת היעד (מה תראו/תשמעו/תרגישו במערכות היחסים)?
 - תעדו שלבים אלה בכרטיס "חבילת התקשורת שלנו" שבהמשך ושלבו אותו בסביבה הלימודית.

"חבילת התקשורת שלנו"

בירורנו בקשות, צרכים וציפיות ויצרנו "חבילת תקשורת" המתאימה לצרכים הייחודיים של כיתתנו:

המשאבים הנדרשים
למימוש היעד:

-
-
-
-

הפעולות הנדרשות
למימוש היעד:

-
-
-
-

השותפים
למימוש היעד:

-
-
-
-

היעד החברתי

-
-
-
-

לוח הזמנים
לפעולות השונות:

-
-
-
-

כיצד נדע שהצלחנו?
(מה נראה/נשמע/נרגיש
במערכות היחסים?)

-
-
-
-